

Juleevangeliet

Tekst/illustrasjoner:

Ariane Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Ariane Schjelderup

Sist oppdatert: 17. desember 2003

Julen er i dag først og fremst en kristen høytid der vi feirer Jesu fødsel. Denne fortellingen, slik den står skrevet i Bibelen (Lukas 2,1-21), kan imidlertid ofte være kinkig å få taket på for de yngre barna. Vi vil derfor i denne serien presentere vår egen versjon av historien om Jesu fødsel.

Visste du at:

– det ikke var vanlig blant de tidlige kristne å feire Jesu fødsel? Det var først på 300-tallet man overtok julefeiringen – som egentlig var en gammel hedensk tradisjon – og gjorde den om til en kristen høytid. Det var også på denne tiden man gikk over til å la det nye året begynne ved juletid. Tidligere var det påsken som markerte overgangen til det nye året.

Alle må telles

En gang for lenge siden hadde keiseren i Italia stor makt. Han bestemte over mange land og het Augustus. Så mange og store land bestemte Augustus over, at både han og alle de som bodde der tenkte at disse landene var hele verden. Augustus likte å holde orden på det han bestemte over. Han ønsket derfor å finne ut hvor mange mennesker som bodde i alle disse landene, og hvilke byer de kom fra.

Som tenkt, så gjort. Augustus var vant med at alle gjorde som han ville, så han bestemte at alle menneskene i alle disse landene skulle reise til de byene de kom fra. Da kunne de som arbeidet for ham telle dem der. For på denne tiden hadde de ikke telefoner eller datamaskiner, så hvis du ville telle et menneske, kunne du ikke bare ringe og spørre det hvem det var og hvor det kom fra.

Et av de landene Augustus bestemte over var landet Israel. Og i Israel levde det en mann som het Josef. Josef var forlovet med Maria, og Maria ventet barn. Og akkurat da keiser Augustus bestemte at alle skulle telles, var Josef og Maria i en by som het Nasaret. Men hverken Josef eller Maria kom fra Nasaret. De måtte derfor reise, selv om Maria hadde barn i magen. De reiste til byen Betlehem, for det var der Josef hadde familien sin.

Jesus blir født

Det var en lang reise, og det fantes hverken tog eller biler på denne tiden – heller ingen fly. De måtte gå hele veien til fots. Heldigvis hadde de et esel, og det flinke og gode dyret bar Maria når hun ble for trett og ikke orket å gå lenger. Da de endelig kom frem, var det ikke så mange steder å sove, for det var fryktelig mange som hadde kommet til Betlehem for å la seg telle. Men Maria skulle jo ha barn, så de fikk lov til å hvile i stallen til en snill bonde. Og godt var det, for da de endelig hadde slått seg ned, fikk Maria barnet sitt.

Det var en liten gutt. Han var det første barnet deres, så du kan tenke deg at Josef og Maria var stolte! Men de hadde ingen fin barneseng og heller ingen fine klær til den lille gutten sin. De hadde jo reist langt hjemmefra. Så Josef og Maria tok noen av klærne sine som de tullet rundt ham. Og så la de ham i en krybbe, som hestene og de andre dyrene spiste høy fra, slik at han kunne hvile seg litt. Der var det tørt og mykt – og akkurat passe stort for et lite barn. (Og i tilfelle du lurer: dyrene snuste nok litt på ham, men de så med en gang at han ikke var mat!)

Gjeterne møter en engel – og noen til

Like ved Betlehem var det noen gjeterne som passet på sauene og geitene sine. Plutselig skvatt de til – og det gjorde nok sauene og geitene også. Særlig sauene, for sauer er jo så lettskremte. Og de hadde god grunn til å bli overrasket, for det ble med ett kjempelyst rundt dem, det var som om hele solen hadde falt ned fra himmelen. Men det var ikke solen som hadde falt ned – heldigvis, for det hadde blitt fryktelig varmt.

Men det de så, var minst like uvanlig som om solen hadde falt ned. For rett foran dem stod det en diger engel! Og det var ikke dagligkost, selv ikke på denne tiden.

Gjeterne ble derfor ganske redde, de hadde aldri sett en engel før. Engelen var både stor og lysende, og ingen kunne vite hva en så stor engel kunne være istand til. Men engelen sa at de ikke skulle være redde, for Gud hadde sendt den ned på jorden for å fortelle dem noe fint. Og så fortalte engelen dem om det lille barnet som akkurat hadde blitt født i Betlehem. Dette barnet, sa engelen, skal frelse menneskene fra alt som er vondt.

Gjeterne var ikke helt sikre på hva engelen kunne mene med dette, for det er mye som kan være vondt: det er vondt å ha tannpine, det er vondt å være fattig, det er vondt når noen erter, og det er vondt å miste noen man er glad i. Hvordan kunne det lille barnet hjelpe dem med alt dette? Men man spør ikke engler om slikt, særlig ikke når de er så store som denne var!

Gjeterne prøvde derfor å få med seg mer av hva engelen sa, så kunne de heller tenke mer på dette senere.

Og engelen sa flere vanskelige ting. Den sa at det lille barnet var Kristus; det vil si at det var herren deres. Og så sa den at grunnen til at barnet ble født akkurat i Betlehem (som er byen til den store kong David og hans folk), var at det lille barnet skulle bli en stor konge. Også dette var vanskelig å forstå for gjeterne, for hvordan kunne et lite barn bli en mektig konge; hvordan kunne det bli sterkere enn selveste keiser Augustus?

Men til slutt sa engelen at de måtte skynde seg inn til Betlehem for å finne det lille barnet som lå i en krybbe. Og dette var lettere å forstå; for hvis engelen kunne fortelle dem hvor de kunne finne barnet, så kanskje det var sant det andre også.

Med ett var det fullt av engler rundt gjeterne, og de priste Gud, det vil si de takket ham. Og så sang de – akkurat slik engler pleier å synge. De sang:

«Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden
blant mennesker som har Guds velbehag!»

Gjeterne finner det lille barnet

Da englene hadde forlatt gjeterne og vendt tilbake til himmelen, kan du nok tenke deg at de ikke var sene med å gjøre som engelen hadde sagt! De skyndte seg avsted til Betlehem for å finne barnet. Og selv om engelen ikke hadde gitt dem noen adresse, klarte de å finne både Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben.

Gjeterne så på det lille barnet og tenkte på det engelen hadde sagt. Så fortalte de hva de hadde opplevd, og alle som hørte på undret seg over det de fortalte. For hvordan kunne den store vakre engelen si at denne fattige lille gutten, som ikke engang var født i et ordentlig hus, skulle være deres herre og frelse menneskene fra alt vondt? Men Maria, mammaen hans, hun gjemte alt det hun hørte i hjertet sitt og tenkte nøye over det.

Gjeterne måtte snart dra tilbake til marken for å passe på flokken sin. De priste og lovet Gud for det de hadde hørt og sett; for alt var akkurat slik som engelen hadde sagt.

Den lille gutten får navnet Jesus

Da den lille gutten var åtte dager gammel, fikk han navnet Jesus. Det hadde nemlig Gud bestemt. For Maria, mammaen hans, hadde også hatt besøk av en stor og vakker engel med et budskap fra Gud. Og denne engelen hadde fortalt henne om barnet som skulle bli en konge, og at det skulle få dette navnet.

Jammen godt det fantes engler!

Ideer til filosofiske samtaler

1. Keiser Augustus hadde stor makt. Når han bestemte at alle menneskene skulle reise til byene de kom fra, så gjorde de det. Tror du alle menneskene i Norge hadde reist til byen de kom fra hvis kongen vår hadde bestemt det?

Når man bestemmer over noe, eier man det da? Hvis ja, betyr dette at de som styrer i et land «eier» menneskene som bor i dette landet? Eier foreldrene dine deg siden de bestemmer over deg?

2. Keiser Augustus ville telle alle menneskene «i hele verden». Hva tror du poenget var med det? Er det viktig for deg å vite hvor mange mennesker som finnes på jorden? I byen/på stedet hvor du bor? Er det viktigere for en konge å vite det enn for deg? Hvorfor er det i tilfelle det?
3. Gjeterne møtte en stor og vakker engel. Men finnes det engler? Eller fantes det kanskje engler dengang Jesus ble født, men ikke nå lenger? Eller er det ikke sant at gjeterne møtte en engel? Hvis det ikke var en engel de møtte, hva kan de ha møtt da?
4. Hyrdene ble redde da det plutselig kom en engel til dem. Hadde du blitt redd om det plutselig stod en engel foran deg? I tilfelle ja: betyr det at engler er farlige? Hvordan kan vi vite at noe faktisk er farlig, hvis vi noen ganger er redde for ting som ikke er farlige? Og hvordan kan vi vite om noe er farlig hvis vi ikke er redde for det?
5. Den store vakre engelen var bare en budbringer; det var det lille barnet som var viktig. Men hvordan kan et lite barn være viktigere enn en stor vakker engel (som gjeterne i tillegg var redde for)? Tror du barnet var viktigere enn engelen fordi det en dag skulle bli en stor konge og frelser? Eller kan et lite barn være viktigere enn noe annet fordi det er et lite barn?
6. Engelen sa til hyrdene at de skulle dra til Betlehem for å finne det lille barnet i krybben. Hadde du gjort som engelen sa? Hvorfor, hvorfor ikke? Hadde du gjort det om det ikke var en engel du møtte, men et lite barn?
7. Englene synger om fred på jorden «...blant mennesker som har Guds velbehag!». Men burde vi ikke ønske fred for alle mennesker, og ikke bare for dem Gud liker, som har hans «velbehag»? Eller synes du f.eks. at de som er ekle mot andre ikke fortjener å ha det bra? Må man gjøre seg fortjent til å ha det bra?
8. Den store engelen fortalte hyrdene at barnet skulle frelse menneskene fra alt vondt. Men hva slags vonde ting tror dere engelen mente Jesus kunne hjelpe oss med? Hvem kan hjelpe oss med å fjerne vonde ting som dette:

- tannpine?
- stygge klær?
- sult?
- fattigdom?
- å bli ertet?
- å være uvenner med bestevennen?
- sorg over å ha mistet noen en er glad i?

Er det noe av dette du bare kan gjøre noe med selv? Kan Gud hjelpe oss med noe av dette (om du tror på Gud)?

9. Gjeterne priste Gud fordi alt var som engelen hadde sagt. Men hvordan kunne de vite at det egentlig var Gud de skulle prise, når det var en engel som fortalte dem det og ikke Gud selv?

10. Maria gjemte det hun hadde hørt i hjertet sitt. Men hvordan er det mulig: betyr det at hjertet er som en slags eske som vi kan gjemme ting i? Hva kan vi gjemme i hjertet, og hva kan vi ikke gjemme der?

Kan vi gjemme ting i hodet også? Kan vi gjemme de samme tingene i hodet som vi gjemmer i hjertet? Kan vi gjemme noe i andre deler av kroppen også? Hva slags ting kunne du gjemme andre steder i kroppen?

11. Ifølge Bibelen fikk Jesus navnet sitt av Gud: en engel fortalte Maria at hun skulle få en sønn, og at denne sønnen skulle hete Jesus. Men burde ikke Gud ha spurt Josef og Maria først? Hender det at Gud spør mennesker om ting, eller er det bare menneskene som spør Gud om ting?